

مکتبہ اسلامیہ

۱۹ نجی س

جزو، عدد : ۹۰

سنہ ۱۳۱۷

حربك حيات اجتماعيه. صنايع و معارف ایله اولان مناسباتی

حربك بالذات حيات اجتماعيه اجرای تأثیر ایلدیگی مقالات سابقده بیان ایلدی. حربك هم مساوی، هم فضائل تولید ایلدیگی، مضرتی حيات اجتماعيه طوقه جق اغتشاشات و تخریباتی منتج اولدیغی قید ایلدیگی کبی سلسله آهین مواعی برطرف ایله حيات انسانییه متعلق تبدلات لازمه بی وجوده کتوره جک یکانه قوه محرکه، یگیلرک ظهورینه میدان ویرمک ایچون اسکیلرک سقوطی کبی مناسبات داخلیه و خارجیه حکومتده ناظم منفرد امور اولدیغی ده ارانه ایلدی.

بوندن بشقه فداکارلق، غلبه نفس، میل معاونت، ضوابط، صداقت، شرف، ناموس کبی حيات حکومت ایچون مطلق الوجوب اولان فضائلک یالکز حرب واسطه سیله تولد ایلیرک، ینه آنک سایه سنده نقطه بالای کاله ارتقا ایده بیلدکاری دخی درمیان ایلدی.

شوراسی ده شایان اخطار درک، حرب، هر نه قدر حيات اجتماعيه ایچون هر زمان ماده داعی، مضرت اولقمده ایسه ده، بر بشقه نقطه دن ده آتی محافظه ایلور؛ مثلاً شهرلری تخریب، تجارتی سکتهدار ایدن بروج اصالتی هدم ایتک ایچون سلاح طاشیمغه قدرتلی اولان اشخاصی تعلیم و تربیه ایله مهاجمات و مجاهداتده بولان هانزانک Hansa خدمتی کبی. بنه علیه حرب بر شی بلو جوهدر، آنک یالکز بروجهنی نظر مطالعه به آله رق مضرتنه حکمیر اصدار ایتک اصلاً صحیح اوله ماز. مع مافیه حربك بر مملکت اهالیسنه تحمیل ایلدیگی بر طاقم بشقه ثقلتردها موجوددر. بونلرده اصول و نظایمات مملکته نظر آ قوه حریسه و اداره حرب ایچون ویا

هر ایکیسینه بردن فعالیت مادیّه و یا شخصیه ده بولمقدن عبارتدر . ازمنه و قرون وسطانك بعض دور لرنده هر ایکی فعالیتدن بری و یا هر ایکیسی وقت آسایشده رفع اولمقدمه ایدیهده، اون سکنجی عصر افکار فلسفیه سینك ضدینه اجرای تأثیر ایلان فرانسه انقلابسندن بری هر ایکی فعالیت دخی موجود و ملزم بولمقدمه در؛ یعنی تبعه حکومت قوه حربیه نك ادامه سی ایچون ویرکو اعطا اتمکده و انگلتره ایله جواهر متفقّه آمریکا مستقلاً اولقی اوزره هر مملکتده خدمت عسکریه ایله عموم افراد ملت مکلف بولمقدمه در (۱) .

حکومتك بوثقلت مطلوباتی اعظام ایدلما لیدر، مقاله تالیده بونی ینه مناشعه ایده جکمز جهته شمیدلک یالکیز اخطار قیبلندن اوله رق شونی سویلیلم که، عناصر انقلابچویانك مهاجمانه قارشو بری محافظه ایدن، یالکیز دائمی اردودر . زمانگزك تمایلات تحلیل و تخریب کارانه سینه قارشو کجملرک تعلیم و تربیه سینه خادم اولان دائمی اردو مکتبی بر ثقلت متقابل و موازنه تشکیل ایلکده در . فی الحقیقه بومکتب صورت دائمده نظارت مکملله آلتنده بولندیرلمی، یعنی قوت امر و آمر یالکیز ضبط و ربطی تزلزل و خللدن وقایه خادم اولقلقه قالدوب، عدالت و حقایقك محافظه سنده مصروف بولمیدر . صوگ زمانلرده اردو داخنده وقوعه گلان سوء، معاملات شکایات محققی داعی اولمشدر که، احواله واقف اولان ذواتك افادانه نظراً عدم تجربه و تأملدن نشأت ایدن بوکی احوال متأسفه بر حدّ مستثنایه انحصار ایده جک قدر تقلیل ایدلیدر، تاکه ضوابط عسکریه مضرات سقیمه ایراث ایده سون .

بؤ خصوصده امرلر، غیرتار نقصان دگل ایسهده یالکیز اوامر ایله استحصال مطلب ممکن اوله من.

بادی شکایات اولان بؤ حالات، (سوسیال ده موقرات) لر طرفندن سرمایه قیل وقال اتخاذا ایدیلور . آنلرک نظرنده انقلاب ایچون مانع یکانه اردودر .

(۱) بلچیا، فلنک، اسپانیا بدل شخصی قبول ایدورلر سده خدمت ینه عمومه شاملدر . اسوج بستیون غریب بر اصول قبول ایشدر .

سوسیالیستلرک طرفی آسایش داخلنده نشو و نما بولدقلرینی تخیل ایدنلرله مناظره مشکلدنر. کندولرینی نه نام ایله تسمیه ایدرلرله ایتسونلر؛ بالجله طرفدارلرک (پارتی لر) مقصودلری انقلابدن، اول و آخر انقلابدن عبارتدر. بالطبع انقلاب شمعی به قدر ظلمت ایچنده قالمش اولان سوسیال حکومتی (۱) میدانه کتورمیوب بالعکس بردفمه اولسون بالاده بولمق ایستیان محرکین عوامی موقع اقتداره کتورمکه خادم اولور. فقط عظمت و تخیلات انسانیه و بونلرله متحداً اجرای تأثیر ایلان هوسات سارّه اول قدر بیوکدرکه، قیسه بر ذوق و شوق حکمرانی ایله - چونکه بؤ حکمرانلق یالکز قیسه اوله بیلور - اکتفا ایدمه یه برک برقان، کوز یاشی قانی ایچنده برانقلابی، بر حرب خارجینک اصلاتولید و انتاج ایدمه یه چکی صورتده بالجله مناسباتک تخریباتی دعوت ایلر.

ایشته سوسیال دمه قرائلرک اشخاص آسایش پرستانی. بؤ یارقی ایله ملت پارتیسنک وکیللری ۱۸۹۲ سنه سی رایخشتاغ مجلسنده آلمان ارکان وامرای عسکر - یه سنه یالکز تعبیرات مستکره بولمقدن بشقه برشی یا بیدیلر. ظلم، باربار، وحشی، غدار و بونلرله مائل الفاظی یاغهور گبی یاغبردیلر. بوافترآت و تجاوزاته مصاب اولان هیئتک قصوری ایسه: کندولرینه وطن محبتی، فکر انتظام، اطاعت، تمامی اجراءات، نظافت و طهارت - عسکر اوله رق تعلیم و تربیه لرندن صرف نظر اولندیفی حالده - سختلرینه نهایت درجه ده دقت، وقت حریده تصادف ایدیله چکی وجهله عافیت وجودی اخلال ایدمه بیله چک مواددن توقی فکرینی القای ایدمه چک صورتده افرادی تعلیم و تربیه همتلری اولسه گرک! بالطبع بونلرله دایره یه شق شفه ایتمدیلر.

کنج عسکرلرک بؤ بولده کی تربیه سی واسطه حرب اولان اردؤنک وقت حضریده طولایسی ایله مملکت ایچون ایتدیگی خدمتک نتیجه مستحسنه سیدر.

تأسف اولورکه متبع الافکار مصالحه طرفداری اولان افندیلر (دها طوغریسی

(۱) سوسیال دمه موقرات رؤسای، یکی حکومت فصل تشکل ایدمه چک کبی جدیتدن عاری

سؤالره دلیلر جواب ورر دپورلر.

شمعی قادیسلر دیمك لازم گلور ۱ بالجله تجاربك تصدیقی خلافه اوله رق كنچ عسكرك-
لرك تعلیم و تربیه سنه « حیوان تربیه سی » نامنی ویرمك و خدمت عسكریه سنی ایفا
ایدنلرك بئكرار عقل و فعاالیترینی قازانمق ایچون سینه له محتاج اولدقلرینه حکم
ایلك كبی تفوهاتده بولیورلر . اگر انتظامی ، نظامی ، تمامی اجرائی Punctualité
اعتیاد ، مملکتلرندن برابر کتوردکارى معلوماتی بلوك و آلاى مکتبلى واسطه سیله
توسیع و تربید ، اعضاى وجودیلرینی جهناستیق ایله تقویه و تشدید مواد مضره
ایسه ، اق حالده ، مصالحه طرفدارى اولان اشخاصك تفوهات واقعه لرنده حقلى
اولدقلرى تسلیم ایدیلور .

شمعی حربك معارف ایله اولان مناسباتنه عطف کلام ایدلم . معارفك
باشلانچنده « مجادله » مؤحرأ حرب اشتراك ایلدی .

انسان برکلبه جگه مالک اولور اولماز کندی دشمنلرینه ، وحشی حیوانلره ، دشمن
اولان انسانلره قارشو محافظه اتمك لزومنی حس ایلدیگندن ، بۇ دشمنلرینك تقرب
و دخولنی تصعب اتمك ایچون بر طاقم مانعلر تربینه ، اقامتگاهنی ، مشكل التقرب
قازیقار ، اطهر ، یالچین قیایماجلری اوزرنده انشا اتمگه باشلادی . فن استحکامات
بك اوزون بر زمان فن انشأات ایله مرافقده قالدی . فقط اقامتگاهك خارجنده
دشمنه مقابله و یا آنلری مدافعه ایدیلک ایچون سلاحه ، تعریضی ، تدافعی سلاحه
احتیاج گوریندی .

ایشته معارفك تولید ایدوب استعمال ایچون حیاته تسلیم ایلدیگی لایعد اختراعات
اساساً بۇ ایکی نقطه نظرده انبعاث ایلور . عادى قبا قازیقار اوزرینه استناد
ایستیرلمش خانه لردن اعتبار آمدلرك Mèdes ، ایرانیلرك ، یونانیلرك ، رومالیلرك دهشتلی
سورلرله محاط مشعشع خانه لرینه ؛ قرون وسطانك بروج بسیطه سندن ، عصر -
حاضرک غایت واسع استحکامات جسمیه سنه ؛ شمعی آفریقاده کی خطوط المواصله کبی
جولدن ، اوزماندن طولاشان کچی بوللرندن رومالیلرك ، زمانغزك انشأات مصنعه سنه ،
ایچی اوبۇلمش آغاج قوغقلرندن اوتوز بخار ماکنه لی زرهلیره ؛ چوماقدن ، بوددن
مکرر آتشی تفنکله ، سریع آتشی طویلره قدر لایعد و لایحصا موادك جمله سی

معارف و صنایع و فابریقه فعالیتی ایلله مناسبات خصوصیه بی حازرد لر ! ریاضیه، حکمت، کیمیا، فن انشآت، تیمورجیلک و سائره یالکیز حربک دگل اهلینک فعالیتنه بیوک خدمت لر ایفا ایتمکده در .

معارف طیبه یالکیز ۱۸۵۹-۱۸۷۷ سفر لرینک تضیقاتی سایه سنده حیرتده عقول اقله جق صورتده فن جراحیده ترقیاتی موجب اولدی که، بالجمله انسانیت ایچون خدمت نافع و مقدسده بولنیور . صانکه سیر سفان، صنایع و حرف مخاطراتی موجب اقلنیور می ؟ بردفعه کچیلرده وقوعه گلان بلجیقاً معدن اوجاقلری فلاکتی نخطر ایدلسون !

بؤموادک کافه سنده حصولیاب اولان ترقیاتی کاملاً حربه اسناد ایتک فکر کنده دگلز . احتیاجات تجاریه، لوازم حیات بشریه دخی بوندن بر بیوک حصه افراز ایتک لازم گلیور . فقط انسانلر ایچون الک قوتلی سائقه دائماً احتیاج، احتیاجات مبرمه و ملجنه درکه، بوده اکثریثله حرب ویا مصادمات خصمانه تهدیداتندن تحدت ایلدور . هر حالده بؤالزم بر قوت سائقه اولوب جهانده اگر عناصر مجادله و حرب موجود اقلسه ایدی؛ شو بولندیغز حال حاضرده دهاک چوق زمان صکره بیلله واصل اقله ماز ایدک .

هنوز حل ایدیله جک ایکی بیوک مسئله موجوددر : الکتریک قوت محرکه اوله رق تطبیقی ایلله سیر سفان هواشیه در (بالونجیلق) . ایلک قوت الک اول حربده و بالخاصه بیوک بر مقیاسده اوله رق پارس محاصره سنده موقع تطبیقه قونلدی که، مؤن واله ریئندن بزه توجیه ایدیلان ایلک الکتریک حزمه شعاعیه سنک افرادمن اوزرینه اجرا ایلدیکی تأیری نسیان، بنم ایچون ممکن دگلدر . کذا بالونلرک بر مقصد معین ایچون الک اول صورت مناسبده استعمال ایدلمی ایلک فرانسه جمهوریتی مجادلاتی ائاسنده و صکره ینه غایت واسع بر مقیاسده اولق اوزره ۱۸۷۰-۷۱ سنه سی پارس محاصره سی هنگامنده وقوع بولمشدر .

بؤحربدن صکره دخی بالونلرک اصلاحی ایچون ینه جهت عسکریه طرفدن تجربه لر اجرا ایدلمشدرکه، بؤموادک کافه سی - حقیقهً اصلاح اولنه بیلدیگی

تقدیرده - منافلات خصوصنده اکتساب ایدہ جکوری اہمیتی ہیج برکیسه انکار ایدہ مز . حرب بؤ خصوصدهدہ ینہ اولکی گبی عین سائقہنی حائر ایدہدہ مناسبات دہا صنعتی، دہا متری، دہا بیوک برمیاسدہدر .

صنعت یالکز قوتلی و ترقیات عظیمہ قابلیتلی ملتار نزدندہ شرفلی بروطن بولہ بیلور .

قدیم یونانیلر فعالیت و قدرتلرنی ابراز و اثبات ایتدکدن صکرہ بؤ خصوصہ وقوف پیدا ایلدیلر؛ و کندولرنی اوجہتدن امین حس ایتدکلری ایچون اکتساب ایتدکلری اساس متین اوزرندہ حیاتک اعزاز و تلطفنه حصرافکارایلیکہ باشلادیلر. ایران حربندن صکرہ فکر لرک تعالیسی آنلری کمال خواہش و ثبات ایله مسائل صناعیہنک حلنہ سوق ایلدی . ایشته آلآن حیرت و استغراب ایله تماشا ایتمکدہ اولدیلر صنایعک اق دورہ اقبال و عظمتنه بؤ بولادہ واصل اولدیلر، واقعا بسبتون حرب سایہ سندہ دگل، فقط بی شک و شبہہ حربسزده دگل .

میدان شان و شرفده فدای جان ایدنلرہ فضیلت شکران، هیکل رکزی، معبد انشاسی قیدندہ بولمققدہدرکہ ایشته بؤ، صنعتک طوغریدن طوغری یہ حربدن اخذ ایلدیگی شوق و انتباہدر .

آتہ ییلرک دورہ اقبال و عظمتلری حقندہ درمیان ایدیالان مطالعات آز چوق هرملت حقندہ جازیدر . اقوام مدنیہ حاضرہنک کافہسی دخی مشابہ بردورہ ترقی و تعالی بی ادراک ایلشلردرکہ بؤکا - و قتیله یونانستانده اولدینی گبی - بالجلہ صنایع، هرہقدر دائما عین زمانده دگلسدہ، ینہ حصہدار اولشلردر .

اگر تقدیر افعال یاردم ایتمسہ ایدی، رسام ایله هیکل تراشلر قوت و آرزوی تجسم ایتدیرہ جک اسبابی نرمدہ بولہ جقلر ایدی ؟

واقعا افعال حریبہدن ماعدا برطاقم افعال دہا واردرکہ آنلرکدہ تقدیر و ابقاسی وجابندندر . مثلاً مصلحلرک، کاشفلرک افعالی گبی : لوتر، قیریس-توف قولومبک مساعی، جیلہسی . مع مافیہ بونلرک ماورای مساعیسنده ینہ سیف مسلول

شعشعہ پاش دہشت اولیورکے، حریت اعتقاد استحصال، آمر بقا تمخیر و بو غنیمت عظیمہ تقسیم ایدیلہ بیلسون .

واقعا دائما میدان محاربه مناظرینہ حاجت یوق ، فقط قهرمانلق تفریق ایدیلہ .
جک اولورسہ اقلورسہ حرب ایلہ . مناسباندہ بولان الواح اصلیه تاریخیہ مناظرینی
دخی تصویر اوزرنندہ ارانہ دن فارغ اولمق مقتضی اولورکے . ہر حالہ بونک نتیجہ سی
اولہرق تصویردخی بر لطیف تاثیر اجر اسندن محروم قالور . - شہر سز صنعت یالکیز
ملی غالہ ریلر دہ . ستون ظفر لردہ متمکن اولہماز . برق فنانک منظرہ سسندہ - مثلا
ہرہانگی بروقمہ غیر مهمہ بی اولورسہ اولسون نسیاندن صیانت ایچون ورسای
سرایندہ ، دیوار جسمامندہ پاییلان رسملردن دہا زیادہ اثر فعالیت و حرارت جنگا
ورانہ موجود اولہ بیلور .

فقط مارس، میروای حاوی اولمیان « جہان اساطیر » (۱) نہیہ یارار ؟ بؤکبی
اسباب موجود اولقمسزین بر اثر ہنرورانہ وجودہ گتورلسون، گوریلورکے نہ قدر
بر منظرہ عادہ ارانہ ایلر : زیرا اشکال سائرہ نک کافہ سی قدر نک ، قهرمانلق
یربہ اصلا قائم اولہماز . ارجوزہ epique ، تیارو dramatique منظومہ لری قوت
و شدت لری کرہ زمین اوزرہ وقوعہ گلان مصادمات مدہشہ دن ، حربدن اخذ
ایدیورلر . - ظفر و غلبہ اولقمسزین ایلیاس Ilias ، نیبلونگن Nibelungen ،
منظوماتی نرمدہ قالوردی ؟ - ایران سفری اولقمسزین ایرانیار نظم ایدیورمی ایدی ؟
اگر شعرای قهرمانانز اثر لری نک موضوعی دائما منسوب اولدقلری ملنک
حربندن آمدقلری ویا مغلوبیت سیاسہ زمانلرنندہ آلہ مدقلری ایچون شعر یازمہلر
ایدی اساسی مجادلہ و حربہ ، قهرمانلقہ ، قهرمانجہ فدا کارلقہ مستند نہ قدر آثار
استادانہ دن محروم اولقلر لازم گوردی ؟

از جملہ حیدودلر Räuber ، فیسقو Fiesco ، ژان دارق Jungfrau ، واللن شتاین
Vollenstein ، تل Tell ، گوتس Götze ، اغمون Egmont ، حتی فاوست Faust لک

قسم نایسی، مینافون بادن هلم Minna von Barnhelm نروده قالوردی؟ یکنی شاعر۔
لرمزدن غریل پارچر، ویلدن برؤخ، فرایلیغرات، هرودغ، فرایستاغ، دآن
و برجوق امشالی قهرمانلق خواننده سی اولمشلردر. حتی کوته دیرکه: «آلمان
ادبیاتنه حقیقی بر موضوع، فرودریقك افعالنندن صکره گلگه باشلامشدر.»

[رؤقگرت] ك زرهلی صقنه لری کبی، کیم موضوعی حرفت، بقورسه اویونی
اولق اوزره برشرقی سؤیلیه بیلور؟

«آرند» ك، «کورتر» ك غلیان افکاری موجب اولان شرقیات غزائیله رینی
بزم ایچون کیم وجوده کتوره بیلور ایدی؟ فرانسرلرك براترهمی یرینه کیم قام
اوله بیلوردی؟

شمعی اعماق روح ملتّه نفوذ ایدمك اولورسدق گوربرزكه اوردان، گرك
اراضی، مستویه ده، گرك آلپ سلسله، جبالك ك ذروه سنده، دگر ساحنده، حاصلی
نروده اولورسه اواسون، دائما قهرمانلق، قهرمانانه فداکارلق، حب وطن، ظفر،
ناموس و محبت صدالری، ترانه لری عکس انداز اولور.

بوموضوعات تحویل ایدرك بیك درلو شکل اخذ ایدر. نشانلی به، وطنه،
زوجهیه، اولاده اشتیاق طرزنده، اوزاقده بولنان محارب لر حقنده اندیشه صورتنده
وفات ایدنلره تاثرشکلندهده رونمون اولورلرسده، فقط ینه بونلرك کافه سی برحسب
عظمت و خشنودی ایله مزوج اوله رق وطنك شرفنه، سلامته، زوجه و اولاده
متعلق بولور. (مدلاقولق) جهتی يك نادر اوله رق ظاهر اولور. - حرب کندی
بلو جو هیئتدن ناشی روح بشرده هرشیئی انتباهه کتوریر. ملت شرقیسی شمعی
مصالحه طرفدارانینك حربه قارشو افراد شجاعت نهادمنك اغزلرینه صوفق
ایسته دکاری کبی شکایت متذللالانه درکسنه اصلا تنزل ایدمز.

حربك مصائب واضطراباتی داعی اولدیغنی بر اختیار عسکر قدر کیم بیلور؟
فقط اصل بیوکلك، شخصك، ملتك بیوکلكی بونلره غلبه چالمقدهدر.

وطن اوغرنده کال خواهشله فدای جان ایتمك فکری اولقسزین ملی شرقی

سوقىلىگى كىم ايسىر؟ مارسىيەزىلر Marsailaise ، واخت آم راين لر Wacht am Rhein •
نەدن طينين انداز اوليور؟

مصالحه طرفدارانينك نەبولدە جواب وىرەجكارى معلوم : ترغيب و تشويق
مقصديله نظم ايدىلىش شەرقىيلەردەكە آنلردە حرب كېيىمىدەت ايجون بىرلەكەدەرلەر !
— خىر ! انساندە ابدىى التائير اولان ، كەندى . موجودىتى ايله ئمتزج اولان قوتلەردەن
تحدت ايدىن شەرقىيلەردەكە سىز آنلەرى بىر طرف ايدەمىز سىكەر . اگر مقتدر اولسىە
ايدىكەر — انسان اويوشمىش ، حيوانات زاخفە Mollusque دركەستە تنزل ايتىش
بولەرق قدرىتى ابراز ايدەجك ، اشرف مخلوقات اولديغى كوسترەجك فعاليتەن
برى بولئوردى .

حربە ، قهرمانلغە دائر بىر فېكر اولمىقىزىن اعظمى اولەرق بىرىكى چوبان شعرى
ويا طلاق دعوالەرى ، ميراث غوغالىرى فاجىعاتى ناطق اشعار وجودە گلە بىلور .
و ئاممىسەھى تزايد ايلەر ايدى . (سوقىيال دەموقراتى) شەدىيە قدر بۇ اسمە لايىق
بىر شەرقى وجودە كىتورمىدى ؛ آنلەك آرمەندە دەيالگىز رۇژە دولىسل Rouget de l'Isle ك
نشىدە مظفرىتى (۱) ايله طاع قهرمانى شەرقىسىنك تقيدى ، نظيرەسى اجتماع ايدىلمەكەدەر .
قهرمانلار ايله حرب ، صنعت شعرك محرك اصلىسى قالەجق و يونلەرى ملتەن
المىق ايسىتيانلەر طبعىتىك تحدات ابدىەستە خادەم ، منابع صافىيەنى غصب ايتىش
اولەجقدەر .

اشعار نەھر عرىض انسانيتەن جريان ايتىز ، بالەكس تحولات نامتەھيدە بولان
ملل و قبائلك طبعىت خاصەسى قايتاقلەندىن ترشح ايلەر . بناءً عليه بۇ ترشحائى سوق
ايليان قوت قطع و رفع ايدىلك ايسە نىلورسە اقوالدە حيات و حر كەندىن اساساً
واز كچىلمىش دىك اولور .

محررى :

آلمانجەدن مترجى :

جنرال فون بوغوسلاوسكى

محمد رشدى

(۱) رۇژە دولىل مشهور مارسىيەز شەرقىسىنك ناظمىدەر . لطايف

